

საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია

კომისია, სტრუქტურა და უფლებამოსილება

მალხაზ ძიძიკაშვილი
იურიდიული დეპარატმენტი
17-21 მაისი,
პეტერბურგი. აშშ

კომისიის შექმნა

- საქართველოში, ისევე როგორც ყველა პოსტსაბჭოურ ქვეყანაში ეკონომიკური რეფორმები დაწყებულ იქნა საქართველოს პრეზიდენტის 1996 წლის 4 ივლისის №437 ბრძანებულებით, რომლის თანახმადაც ეკონომიკის სამინისტროსთან ჩამოყალიბდა ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი კომისია
- 1997 წელს საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული იქნა კანონი “ელექტროენერგეტიკის შესახებ”, რის შესაბამისადაც, შეიქმნა ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისია, ხოლო, ეკონომიკის სამინისტროსთან არსებულმა კომისიამ შეწყვიტა საქმიანობა.
- საქართველოს ელექტროენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისია წარმოადგენდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირს, მუდმივმოქმედი დამოუკიდებელი ორგანოს, რომელიც თავის საქმიანობაში არ ექვემდებარებოდა არც ერთ სახელმწიფო უწყებას.

- 1999 წელს “ელექტროენერგეტიკის ცვლილება და ბუნებრივი გაზის შესახებ” საქართველოს კანონში შევიდა სფეროს რეგულირება შევიდა კომისიის უფლებამოსილებებში.
- 2002 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი “დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ეროვნული ორგანოების შესახებ” და ამ კანონის თანახმად, დაზუსტდა კომისიის სამართლებრივი სტატუსი – კომისია გახდა დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ორგანო, ორმელიც შეიქმნა სახელმწიფოს მიერ ენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის სფეროს რეგულირების მიზნით, რომელსაც არ გააჩნდა სახელმწიფო მაკონტროლებელი ორგანო და დამოუკიდებელი იყო სხვა ორგანოებისაგან.
- 2007 წელს შეტანილი იქნა ცვლილებები “ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ” საქართველოს კანონში და საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიის უფლებამოსილებას მიეკუთვნა სატარიფო რეგულირება სასმელი წყლის მიწოდების და ჩანადენი სითხის გატარება-გაწმენდის სფეროში.

კომისიის უფლებამოსილება

- კომისიის უფლებამოსილება განსაზღვრულია ორი კანონით:
  - “ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ”
  - “დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ეროვნული ორგანოების შესახებ”
- კანონი „დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ეროვნული ორგანოების შესახებ“ წარმოადგენს ზოგად მარეგულირებელ კანონს, კანონი „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ წარმოადგენს სპეციალურ მარეგულირებელ კანონს.
- კომისიის უფლებამოსილება ვრცელდება ელექტროენერგეტიკის, ბუნებრივი გაზისა და წყალმომარაგების სფეროში არსებულ კომპანიებზე და მოიცავს:
- ელექტროენერგიის წარმოების, გადაცემის, დისპეტჩერიზაციის და განაწილების ლიცენზიების გაცემას, სატარიფო და სამართლებრივ რეგულირებას;

ელექტროენერგიის მწარმოებელი იმ პირების სამართლებრივ რეგულირებას, რომლებიც კანონის თანახმად, საქმიანობას ახორციელებენ ლიცენზიის საფუძველზე, მაგრამ ტარიფის დადგენის გარეშე;

ელექტროენერგიის მწარმოებელი იმ პირების სამართლებრივ რეგულირებას, რომლებიც კანონის თანახმად საქმიანობას ახორციელებენ ლიცენზიის მიღებისა და ტარიფის დადგენის გარეშე;

- ბუნებრივი გაზის ტრანსპორტირების და განაწილების ლიცენზიების გაცემას, სატარიფო და სამართლებრივ რეგულირებას;
- ბუნებრივი გაზის მიწოდების სამართლებრივ რეგულირებას;
- სასმელი წყლის სატარიფო და სამართლებრივ რეგულირებას;
- ლიცენზიატებს, მცირე სიმძლავრის ელექტროსადგურებს, იმპორტიორებს, ექსპორტიორებს, მიწოდებლებს, მომხმარებლებსა და სისტემის კომუნიკაციულ ოპერატორს შორის წარმოქმნილი სადაცო საკითხების გადაწყვეტას
- ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის სექტორში ლიცენზიების პირობების დაცვის კონტროლს და შესაბამის სანქცირებას;

კომისიის ინსტიტუციონალური მართვა

- “ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ” კანონის თანახმად, კომისია შედგება 5 წევრისაგან.
- კომისიის წევრად ინიშნება საქართველოს მოქალაქე, რომელსაც აქვს უმაღლესი განათლება, “ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის” შესახებ საქართველოს კანონით დადგენილი ფუნქციების განხორციელებისათვის საკმარისი კვალიფიკაცია და გამოცდილება.
- კომისიის წევრებს თანამდებობაზე ნიშნავს და თანამდებობიდან ათავისუფლებს საქართველოს პრეზიდენტი.
- კომისიის წევრი კომისიის თავმჯდომარის წარდგინებით ინიშნება 6 წლით.
- კომისია მის უფლებამოსილებისადმი მიკუთვნებულ საკითხებზე გადაწყვეტილებას იღებს კენჭისყრით საჯარო სხდომაზე. კომისიის მიერ გადაწყვეტილების მიღებისას კომისიის თითოეულ წევრს აქვს ერთი ხმის უფლება.
- კომისიის სხდომები საჯაროა. კომისია იღებს დადგენილებებს და გადაწყვეტილებებს საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების წესით. კომისიის მიერ მიღებული დადგენილებები და გადაწყვეტილებები შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს საკონსტიტუციო ან საერთო სასამართლოში.

კომისიის ფინანსური მართვა

- კანონები “დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ეროვნული ორგანოების შესახებ” და “რეგულირების საფასურის შესახებ” კომისიას სახელმწიფოსაგან ფინანსურად დამოუკიდებელს ხდის.
- კომისიის ხარჯები ფინანსდება რეგულირების საფასურიდან.
- დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ორგანოს მიერ რეგულირების საფასურის შიღება არ წარმოადგენს ეკონომიკურ საქმიანობას. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია არის “დამოუკიდებელი ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოების შესახებ” საქართველოს კანონით განსაზღვრული პირი, რომელიც არ არის დაფუძნებული სახელმწიფო ქონების ბაზაზე.
- კომისია ფინანსდება რეგულირების საფასურიდან. ყველა პირი, რომელიც ახორციელებს ან აპირებს განახორციელოს საქმიანობა კომისიის უფლებამოსილების სფეროში, ვალდებულია გადაიხდოს რეგულირების საფასური.

- რეგულირების საფასური ჩაირიცხება კომისიის ანგარიშზე, ამ ანგარიშზე არსებულ თანხებს განკარგავს მხოლოდ კომისია.
- კომისია ყოველწლიურად, ყოველი წლის 1 ოქტომბრისათვის შეიმუშავებს და ამტკიცებს მომავალი წლის ბიუჯეტს.
- დამტკიცებული ბიუჯეტის მიხედვით, ფინანსების მართვას ახორციელებს კომისიის თავმჯდომარე.
- კომისიის ფინანსური საქმიანობის კონტროლს მოქმედი კანონდებლობით დადგენილი წესით ახორციელებენ შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოები, მათ შორის, კომისიის მიერ მოწვეული დამოუკიდებელი აუდიტორი.

რეგულირებადი სფეროს სამართლებრივი სტრუქტურა

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ და „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონები ელექტროენერგეტიკის, ბუნებრივი გაზისა და წყალმომარაგების სფეროში ადგენერაციული საქართველოს კანონმდებლობის შემდეგ იერარქიას:

- - კანონი;
  - პარლამენტის დადგენილება;
  - კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტი.

კანონი „დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ეროვნული ორგანოების შესახებ“ წარმოადგენს ზოგად მარეგულირებელ კანონს, რომელიც აწესებს საქართველოში მოქმედი დამოუკიდებელი მარეგულირებლი ორგანოების დამოუკიდებლობას ყოველგვარის პოლიტიკური ზეწოლისაგან, სახელმწიფო ორგანოთა თუ სხვა პირთა არასათანადო ზემოქმედებისა და არასამართლებრივი ჩარევისაგან, აგრეთვე ნებისმიერი ქმედებისაგან, რომელმაც შეიძლება ხელყოს მათი დამოუკიდებლობა. კანონი ასევე არეგულირებს კომისიის ფინანსურ დამოუკიდებლობასაც, სალიცენზიონ და სატარიფო უფლებამოსილებებს, მომხმარებელთა ინტერესების დაცვას.

- საქართველს კანონი “ნორმატიული აქტების შესახებ” განსაზღვრავს კომისიის მიერ მიღებული ნორმატიული აქტების მომზადების, მიღების, გამოქვეყნების, მოქმედების, აღრიცხვის და სისტემატიზაციის ზოგად საკითხებს.
- საქართველოს კანონი “რეგულირების საფასურის შესახებ” აწესრიგებს კომისიის ფინანსურ დამოუკიდებლობას და უზრუნველყოფს რეგულირების საჯარო ფუნქციის განხორციელებას.
- კანონი “ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ” წარმოადგენს მარეგულირებელ კანონს, რომელიც კომისიას ანიჭებს სპეციალურ უფლებამოსილებებს ენერგეტიკაში და სასმელი წყლის მიწოდების სფეროში.
- საქართველოს კანონი “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” არეგულირებს ელექტროენერგიისა და ბუნებრივი გაზის სექტორში საქმიანობის ლიცენზიის გაცემის, გაუქმების და ცვლილებების შეტანის სამართლებრივ საკითხებს. აგრეთვე, აწესებს სანქციების სახეებს ლიცენზიის პირობების დარღვევაზე.

- კომისია კანონის საფუძველზე იღებს დადგენილებებს, რომლითაც მტკიცდება:
  - კომისიის დებულება
  - საქმისწარმოების წესები და პროცედურები
  - სადაც საკითხების განხილვის პროცედურული წესები
  - რეგულირების საფასურის ოდენობა და გაანგარიშების წესი
  - ლიცენზირების წესები
  - მიწოდებისა და მოხმარების წესები
  - ტარიფების მეთოდოლოგია
  - ტარიფები
  - ნორმატიული დანაკარგების ოდენობა და გაანგარიშების წესი

- საქართველოს ენერგეტიკის სამინისტრო კანონის საფუძველზე გამოსცემს ნორმატიულ აქტებს, რომლითაც მტკიცდება:
  - - ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბალანსი;
  - - ბუნებრივი გაზის ბალანსი;
  - - ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები“;
  - - ბუნებრივი გაზის ბაზრის წესები“;
  - - ენერგეტიკაში ენერგობიექტების და სხვა ტექნიკური საშუალებების ექსპლუატაციის, მოწყობის და მათით სარგებლობის წესები;
- ენერგეტიკულ დარგში სახელმწიფო პოლიტიკიდან გამომდინარე, სამინისტრო უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება დერეგულირების ან ნაწილობრივი დერეგულირების თაობაზე.

მესამე მხარის დაშვება

- “თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის შესახებ” კანონი განსაზღვრავს, რომ, განსაკუთრებული საკუთრების მფლობელი ვალდებულია მომსახურების შეძენის ან/და გაყიდვის მიზნით სხვა ეკონომიკური აგენტები დაუშვას თავის ქსელში ან ინფრასტრუქტურაში არადისკრიმინაციული პირობებით.
- “ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ” კანონი განსაზღვარვს, რომ განაწილების ან/და გადაცემის ლიცენზიატი ვალდებულია კომისიის მიერ დადგენილი ტარიფის საფასურად თავის ქსელში გაუტაროს ელექტროენერგია იმ პირებს, რომლებსაც ამ კანონით უფლება აქვთ ელექტროენერგია გაყიდონ უშუალოდ ელექტროენერგიის მომხმარებლებზე.
- “ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები” განსაზღვრავენ ქსელთან მესამე პირის დაშვების (ელექტროენერგიის გატარების) წესებს და კროცედურებს.
- უარი ელექტროენერგიის გატარებაზე დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც იგი დასაბუთებულია გატარებისათვის საჭირო შესაბამისი საფასურის გადაუხდელობით ან ქსელის გამტარუნარიანობით.

- ორგანიზაციული სტრუქტურა განსაზღვრულია კომისიის დადგენილებით.
- კომისიაში არსებობს:

- ელექტროენერგეტიკის დეპარტამენტი;
- ბუნებრივი გაზის დეპარტამენტი;
- წყალმომარაგების დეპარტამენტი;
- საფინანსო-საბიუჯეტო დეპარტამენტი;
- ტარიფებისა და ფასწარმოქმნის დეპარტამენტი;
- იურიდიული დეპარტამენტი;
- მეთოდოლოგიური და ინფორმაციული უზრუნველყოფის დეპარტამენტი;
- საზოგადოებასთან და საერთაშორისო ურთიერთობათა დეპარტამენტი;
- საქმისწარმოებისა და საკადრო საქმეთა დეპარტამენტი;
- სერტიფიკაციის დეპარტამენტი.

- კომისიის აპარატის საქმიანობას კოორდინირიას უწევს აღმასრულებელი დირექტორი.
- კომისიასთან, კომისიის აპარატისაგან დამოუკიდებლად შექმნილია მომხმარებელთა ინტერესების საზოგადოებრივი დამცველის სამსახური.

- (Chris, there will be structure of |GNERC. I will send you it soon on english).

გამჭვირვალობა კომისიის საქმიანობაში

- კომისიის საქმიანობის საიმედო გარანტიებს ადგენს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი.
- ყველას აქვს უფლება, მოითხოვოს და მიიღოს კომისიაში არსებული ნებისმიერი ინფორმაცია, გარდა იმ ინფორმაციისა, რომელიც მიკუთვნებულია სახელმწიფო, კომერციულ ან პირად საიდუმლოებას.
- კომისია ვალდებულია ჩაატაროს დია სხდომები. ყველას აქვს უფლება, დაესწროს კომისიის სხდომებს.
- ინფორმაცია კომისიის სხდომების თაობაზე ერთი კვირით ადრე ქვეყნიდება კომისიის საიტზე, ხოლო, განსახილველ საკითხის მონაწილე მხარეები სხდომაზე მოიწვევიან წერილობით.
- კომისიის სხდომებში მონაწილეობს მომხმარებელთა ინტერესების საზოგადოებრივი დამცველი (ან მისი თანაშემწერი), რომელსაც კანონით აქვს მინიჭებული უფლება, წარმოადგინოს მომხმარებელი
- კომისია ყოველი წლის 31 მარტამდე ადგენს თავისი საქმიანობის შესახებ გასული წლის ანგარიშს, რომელსაც უგზავნის საქართველოს პრეზიდენტს, საქართველოს პარლამენტს და სამინისტროს. ანგარიში ხელმისაწვდომია საზოგადოებისათვის (იგი განთავსებულია კომისიის საიტზე).

გმადლობთ ყურადღებისათვის